

VELKOMMEN TIL SPORET VED SØNDERHOLM

Sporet er mærket med gule pile og er ca. 4,5 km langt. Du må gerne have hunden med i snor, men du må ikke tage den med ind i dyreindehegningen – følg i stedet den stiplede rute. Husk at efterlade naturen, som du gerne selv vil møde den. God tur!

1 DEN GAMLE FYLDPLADS

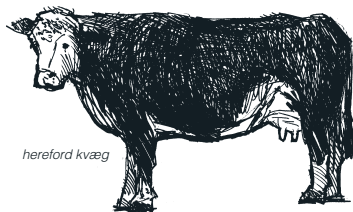
Sønderholm har gennem mange år været brugt som grusgrav. Grusgravningen stoppede i 1973. Som så mange andre steder har man efterfølgende anvendt området som losseplads. I samme periode har der været affaldsforbrændingsanlæg i den store bygning. Drift af losseplads og affaldsforbrændingsanlæg ophørte i midten af 1980'erne. Fra midt i 1980'erne og indtil 2000 har området været anvendt som genbrugsplads. Se den mere uddybende beskrivelse af områdets historie på den opstillede tavle.

2 TYVHØJ - EN SANDRUELIG HISTORIE?

Højen har tidligere været kendetegnet ved et stort hul i toppen. Tyvhøj må utvivlsomt ses i forbindelse med det gamle tingsted syd for sognegrænsen. Højen menes at være et tidligere henrettelsessted. Tyvhøj er nu genskabt til sin oprindelige højde på ca. 98 meter o.h.

3 NATURPLEJE

Der er i 1997 udarbejdet en plejeplan for hele Sønderholm. Som led i planen skal store dele af området holdes lysåbent for derved at genskabe et overdrevsagtigt plantesamfund. Her holdes krattet i skak ved afgræsning med både Hereford kvæg og Shropshire får.



4 DE ØKOLOGISKE MARKER

De marker, der støder op til Sønderholm, dyrkes økologisk, det vil sige uden brug af kunstgødning og sprøjtemidler. Den økologiske dyrkningsform fordrer at landmanden arbejder sammen med naturen. Derfor vil man se et mere aktivt sædskifte, hvori der blandt andet

indgår kvælstofsamlende afgrøder som kløver, lucerne og ærter.

5 SØENS LAPPEDYKKERE

I den vandfyldte del af den tidligere grusgrav kan man være heldig at se to af vores relativt sjældne lappedykkere; den lille og den gråstrubede lappedykker. Den lille lappedykker er på størrelse med en halvstor ælling. Den dykker meget og foretrækker et liv i det skjulte. Den gråstrubede lappedykker er vores næststørste art og ses til gengæld ofte på de åbne vandflader.



6 SCT. NIKOLAJ KAPEL

Kapellet kaldtes af egnens folk ofte Sct. Niels's Kapel, da det antages at være bygget til ære for Århusegnens helgen Niels Kongesøn. Kapellet er i dag nedbrudt, men der er stadig nogle murrester tilbage. Kapellets døbefont blev i sin tid anvendt i Rosenholms Møllegård som vandtrug, men er nu opstillet i Rosenholms slotsgård.

7 NATUREN VENDER TILBAGE

Selvom området i en årrække har været genstand for kraftig menneskelig påvirkning, så har vi her et godt eksempel på, at en grusgrav og fyldplads med relativt simple midler kan omdannes til en varieret og spændende landskabs-type til glæde for dyr, planter og mennesker.

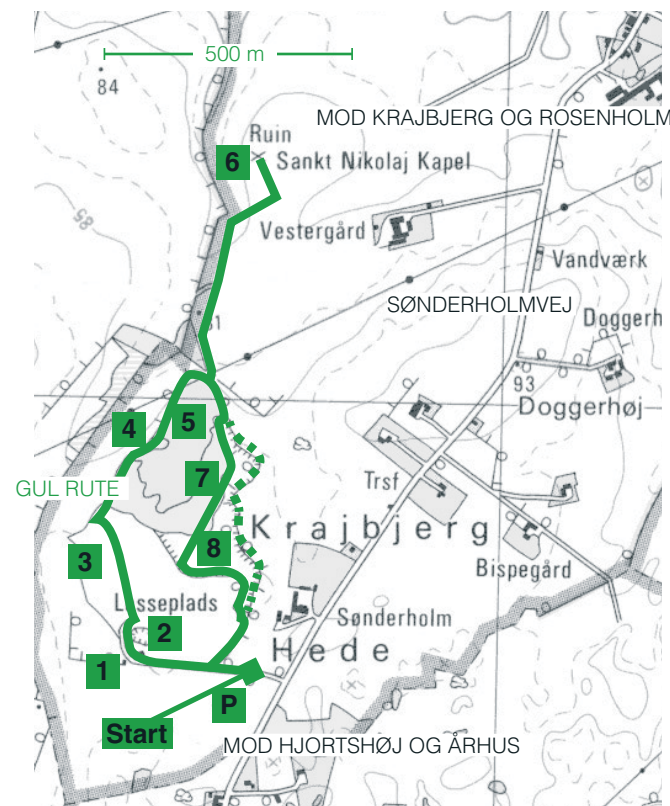
8 FLOTTE SOMMERFUGLE

I sommerhalvåret vil man på lune dage kunne se adskillige af vores sommerfuglearter. Blandt de meget iøjnefaldende arter er den alm. blåfugl - en lille lyseblå sommerfugl (hannen), der her optræder i store mængder. De voksne blåfugle flyver fra maj til september i tre



generationer. Larven har en forkærlighed for rødkløver, men spiser også andre kløverarter.

Kig nu godt efter - hvis du ser to sommerfugle med bagdelen hægtet sammen, er du vidne til en sommerfugleparring.



Se efter
den gule folderkasse
– her starter sporet



Ruten er på sporet afmærket med
gule trekanten på pæle

LANDMANDENS AFGRØDER

Hvede

Hvede er verdens vigtigste kornart, og en af de mest dyrkede i Danmark. Den umodne hvedemark kendes på sin blågrønne farve. Akset i toppen har ingen stak, »hår«. Hveden bruges til dyrefoder og mel.

Byg

Vårbyg og vinterbyg er den mest dyrkede kornart i Danmark. Byg anvendes især til dyrefoder og ølfremstilling. Den kendes let på de lange stakke - de lange »hår«, der sidder på akset i toppen af bygplanten.

Triticale

Triticale er en krydsning mellem rug og hvede. Afhængig af sort ligner den mest rug eller hvede og har derfor enten ingen stak »hår« eller kun korte »hår« på akset. Triticale dyrkes på lettere og mellem-svære jorder og anvendes til svinefoder.



Ærter

Ærteplanten med sine slyngtråde kendes fra køkkenhaven, hvor bælgene, der er ærtens frugt, kan nydes frisk om sommeren. Ligesom kløver, er den i stand til at fiksere kvælstof fra luften. Ærterne dyrkes både til konserves og til foder.

Alm. rajgræs

Dyrkes udelukkende for høst af frøet. Frøene bruges af kvægbrugere til etablering af græsmarker og af haveejere til etablering af græsplæner. Halmen bruges af landmanden til kvægfoder.



Lucerne

Proteinrig bælgplante, 60-100 cm høj. Sås ud sammen med byg, og efter høst af byg lader man lucerne vokse i 2-3 år. I løbet af perioden høster man lucerne flere gange i løbet af året og anvender udbyttet til kvægfoder.



© Kort & Matrikstyrelsen

Sporet ved Sønderholm



Sporet ved Sønderholm ligger ca. 2 km sydvest for landsbyen Krajbjerg mellem Hornslet og Hjortshøj (ca. 10 km nord for Århus). Kør ad Sønderholmvej og sporets start ligger umiddelbart syd for Sønderholmvej 64. Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne. GPS-kordinater til startpunktet: 56.28249°, 10.26653°.



PRAKTISKE OPLYSNINGER

Du er gæst på lodsejerens private ejendomme, og de har åbnet sporet for færdsel til fods.

Sporet kan delvis være trampestier, og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen.

KONTAKTPERSON

Jens Christensen
Miljø- og teknikforvaltningen
Tingvej 17, 8543 Hornslet
Telefon 87 85 40 00

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:
Danmarks Naturfredningsforening · Dansk Skovforening
Friluftsrådet · Kommunernes Landsforening · Landbrugsraadet
Landdistrikternes Fællesråd · Skov- og Naturstyrelsen
Støttet med tilskud fra tips- og lottomidler til friluftslivet

Tekst: Naturvejleder Lars Bøgh og Grøn Guide Anita Søholm
Tegninger: Michael Petersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrugsraadet, Axeltorv 3, 1609 København V
Telefon 33 39 40 00 · Fax 33 39 41 61

WWW.SPOR.DK

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

- ○ ○ ○ Levende hegn
▄▄▄▄▄▄▄▄ Skrånt ————— Jorddige
: : : : : : : : : : Markvej - - - - - Sti
===== Vej
===== Gul rute

4 Henvisning til forklaring



SPOR I
LANDSKABET

